

EL PERQUÈ DE QUADERNS D'INVESTIGACIÓ D'ALAUÀS AL COMPLIR-SE VINT-I-CINC ANYS

La història es troba al nostre voltant...Quina veritat tan òbvia! I tanmateix, aquestes poques paraules, tan evidents en aparença i que poden sonar tan familiars davant l'edifici del nostre Castell Palau o davant el convent de la Mare de Déu de l'Olivar, o l'església de l'Assumpció no semblava que fóra conscient abans de 1980.

Alaquàs, que havia crescut al llarg del segle XX, fins a esdevenir, des d'un xicotet nucli rural, una ciutat de serveis, tenia aleshores uns coneixements escassos de la seua pròpia història. Quan, a finals dels anys setanta del segle passat, els professors i professores de les escoles i institut d'Alaquàs buscaren materials d'història per a incorporar-los a les seues classes els va sorprendre que les úniques referències bibliogràfiques sobre Alaquàs es remuntaven a un fullet - *Descripción histórico religiosa de la villa de Alacuás*- escrit per Don Timoteo Casaban, un antic sacerdot del poble i a un llibre sobre *El palacio señorial de Alaquàs* que l'Acadèmia de Cultura Valenciana va editar el primer terç del passat segle. Tret de la poca informació sobre Alaquàs que es podia trobar a les enciclopèdies generals, no se sabia res més sobre els aspectes bàsics de la nostra història. I hi havia un problema que consideràvem molt important, i és que als nostres alumnes els llevàvem la possibilitat de conèixer la seua pròpia història durant el període de formació escolar. Tampoc teníem tradició d'escriure sobre el nostre temps personal, sobre el nostre temps viscut, sobre els nostres records. Però, és clar, el coneixement del passat no és un fet immediat; la història és un camp on no cap la intuïció, només la reconstrucció. El temps històric remet a un llarg passat de generacions de persones que ens han precedit i al coneixement de les quals no podem accedir si no és per la investigació, l'estudi i la reflexió. Precisament, l'estudi, la investigació i la reflexió han estat sempre presents al llarg dels vint-i-cinc anys d'història de Quaderns.

Quaderns va nàixer com un intent de recuperar la memòria històrica d'Alaquàs i, al mateix temps, amb un desig de crear la consciència local en un

poble on als darrers anys moltes persones havien arribat procedents d'altres llocs de l'Estat i començaven a sentir com a seua aquesta terra. Reivindicàvem els estudis locals, volíem conèixer la realitat de la ciutat, volíem investigar i donar a conèixer la seua evolució històrica, volíem col·laborar en la recuperació del seu patrimoni... Faltava recuperar tot el que formava part d'aqueixa memòria col·lectiva: documents escrits, tradicions orals, fotografies, biografies... En poques paraules, nosaltres volíem reivindicar, en primer lloc, aquesta història, la nostra. Al llarg d'aquests anys, hem volgut aproximar-nos a la història realment viscuda, amb protagonistes de carn i ossos que tenen anhels, que lluiten per sobreviure... i que tenen arrels. Perquè, com diu Joan Fuster, som el que ara som perquè abans vam ser el que fórem. La història local. La nostra història, pensem, ens ha d'ajudar a aclarir-ho.

L'any 1981, gràcies als clavaris de la Mare de Déu de l'Olivar d'aquell any i a una sèrie de institucions que ens van ajudar, el primer número de Quaderns d'Investigació es va publicar. Des d'aquell moment cada any, cada inici del mes de setembre, fidel al seu compromís inicial, Quaderns ha anat aportant la mirada històrica necessària en tot grup humà. Al llarg dels vint-i-cinc anys, aqueixa mirada s'ha anat convertint en una extraordinària pel·lícula de colors cada vegada més nítids. Sabem noms, activitats, comportaments, formes de vida, aspectes econòmics, costums, tradicions, problemes... de les persones que han viscut a Alaquàs des de fa quasi cinc-cents anys. Hem recuperat per a sempre, gràcies a les fotografies, les cares del poble i estem ajudant a recuperar les veus de la gent gràcies als enregistraments que fem per a donar a conèixer les biografies dels nostres majors. Hem publicat treballs sobre la forma de vida dels nostres avantpassats; quines eren les relacions entre els senyors del poble i el ciutadans; de quina manera hi varen conviure les dues comunitats, cristiana i musulmana, fins al segle disset; quina era la fisonomia del nostre poble al llarg dels segles... Al llarg de vint-i-cinc anys han estat publicats més de 180 treballs i més de 1500 fotografies.

Ara més que mai creiem que Quaderns compleix aquella regla d'or propugnada per historiadors de la categoria de Marc Bloch i Georges Duby: Quan feu història, no oblideu mai els sentiments i els treballs del homes i les dones. Efectivament, creiem que els estudis que s'han publicat al llarg d'aquests vint-i-cinc anys han intentat aportar la mirada vital de l'evolució històrica d'Alaquàs; per això, possiblement, Quaderns s'ha convertit al llarg d'aquests anys en *el llibre del poble*.

Quaderns no va ser, en el moment de la seua aparició una illa. Quaderns s'unia a altres institucions i iniciatives (I Congrés d'Història del País Valencià,

Amics de la Costera, Ullal, Assemblea d'Història de la Ribera, Congrés d'Història de l'Horta Sud, Institut d'Estudis de l'Horta Sud, Torrens...) que començaren a treballar per la recuperació de la història local i comarcal com a primer pas per a conèixer la nostra realitat.

No voldríem deixar d'explicar que la publicació dels vint-i-cinc volums de Quaderns ha estat gràcies a moltes persones i institucions. El clavaris de la Mare de Déu de 1981; els clavaris del Crist de 1982, les corporacions municipals presidides per Albert Taberner, Francesc Tàrrega, Adrià Hernández i Jorge Alarte; la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència; la Diputació de València; les institucions de crèdit com Caixa Popular, Caixa d'Estalvis de Torrent, Caja del Mediterráneo... i tota una sèrie de investigadors i lectors entusiastes que al llarg dels anys ens han recolzat i ens han ajudat a convertir els Quaderns en una referència cultural de gran importància en la vida de la nostra comunitat.

Alguns membres del nostre comitè de redacció que es consolidà a partir de 1986 com ara Don Juan Alabau, Don Marià Planells, Don Antonio Sancho i Don José Esteve ens han deixat, però la seua il·lusió continua en altres companys i companyes que han arribat al llarg dels anys.

Al complir els vint i cinc anys, volem que Quaderns siga el *llibre viu del poble* a les nostres escoles, a les nostres biblioteques i a les nostres llars. Volem que ens ajude a reflexionar i a pensar. Volem que els principals protagonistes siguen les persones senzilles del poble. Volem que siga la nostra una història viva, on tots i totes ens sentim protagonistes. Volem que ens servisca per a tenir una major estima vers les nostres arrels i per a fer-nos avançar com a un poble més just i més lliure. És hora, també, que les persones que aplegaren al poble fa quaranta o cinquanta anys ens aporten les seues vivències.

Hí ha tasca per a molta gent i per a molts anys. Per això mateix en Quaderns han col·laborat des de els investigadors de la localitat que han volgut aportar la seua memòria històrica a professionals de la història, a professors i professores, a més de molts estudiants universitaris... Entre tots, al llarg dels anys, hem anat teixint el gran tapis de la història del nostre poble.

En nom del col·lectiu de Quaderns d'Investigació d'Alaquàs, gràcies, moltes gràcies a tots.

Alaquàs, setembre de 2005
Col·lectiu Quaderns d'Investigació d'Alaquàs

